

Jakso 1: Mikä arvioinnissa muuttuu ja miksi?

IRMELI HALINEN

Arvioinnin perustehtävä

Perusopetuslain (628/1998) 22§ määrää arvioinnin tehtävän:

- Oppilaan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään oppilaan edellytyksiä itsearviointiin
- Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida monipuolisesti

IRMELI HALINEN

Arvioinnin perustehtävä 2

- ◆ Perusopetusasetus 852/1998 täsmentää lakia.
  - Oppilaan opintojen edistymisestä sekä oppilaan työskentelystä ja käyttäytymisestä on annettava riittävän usein tietoa oppilaalle ja hänen huoltajalleen. Tietojen antamisesta päätetään opetussuunnitelmassa.
  - Oppilaalle ja tämän huoltajalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin.

IRMELI HALINEN

Mikä arvioinnissa muuttuu ja miksi? 1

- ◆ Laki ja asetus ennallaan
- ◆ Opetussuunnitelman perusteiden sisältämä teksti muuttunut, koska lain tarkoitus yritetään avata paremmin
- ◆ Arviointiajatteluun ja arvioinnin käytänteisiin tarvitaan muutos, koska sitä edellyttävät muuttuneet
  - Oppimiskäsitys
  - Opetuksen tavoitteet
  - Opetuksen arvoperusta
  - Työtä ohjaava toimintakulttuuri

IRMELI HALINEN

Mikä arvioinnissa muuttuu ja miksi? 2

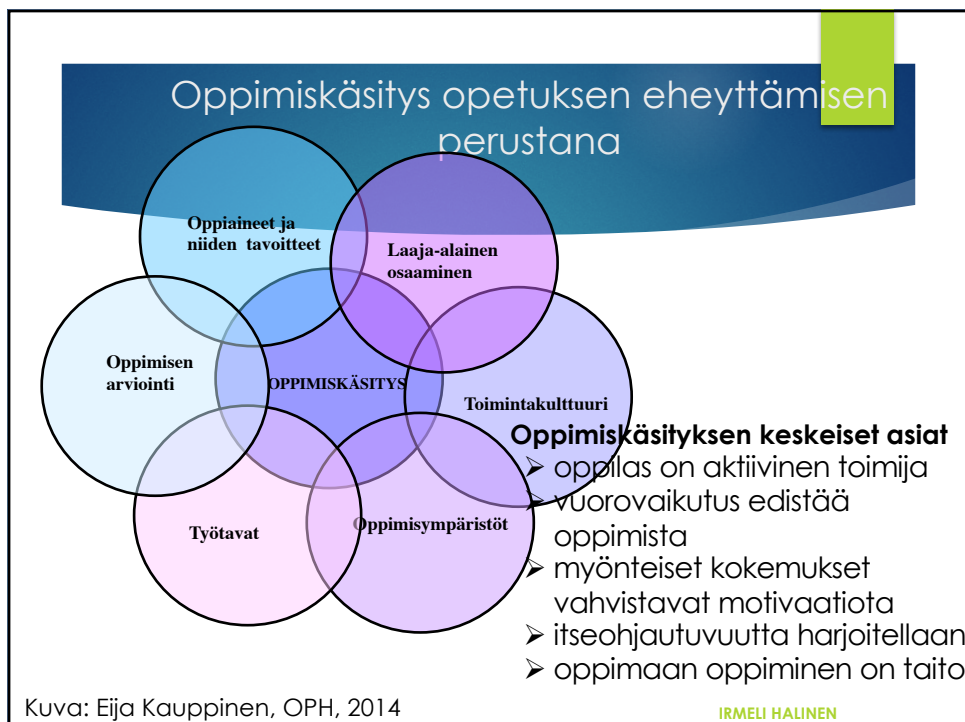
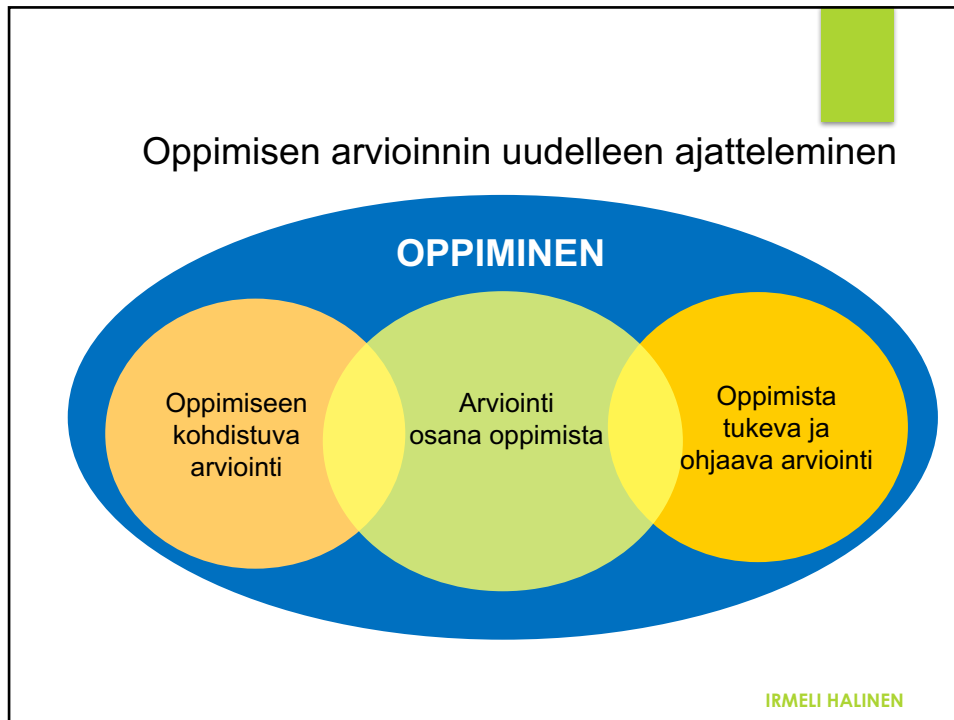
- ◆ Opetussuunnitelman perusteissa muutamia muutoksia
  - Oppilaan arvioinnista oppimisen arviointiin
  - Koulun arviointikulttuurin kehittämiseksi määritellään tavoitteet
  - Opintojen aikaisen formatiivisen arvioinnin tehtävä ja päättöarviointi kuvataan tarkemmin
  - Itsearviointin merkitys ja tehtävä avataan tarkemmin; vertaisarviointin merkitys ja tehtävä tuodaan ensimmäisen kerran esiin
  - Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineiden arvioon/arvosanaan

IRMELI HALINEN

Mikä arvioinnissa muuttuu ja miksi? 3

- ◆ Muutoksia opetussuunnitelman perusteissa
  - Ensimmäisen kerran kuvataan arviointi oppiaineissa ja tuntijaon määrittämässä nivelkohdissa
  - Arviointikriteerit ja niiden yhteydessä arvioinnin kohteet määritellään 6. luokan loppuun ja päättöarviointiin + tukiaineisto EDU.fi - verkkosivuilla
  - Uskonto/elämänkatsomustieto –merkintätapa todistuksessa muuttuu
  - Eri todistuksiin tehtävät merkinnät käsitellään tarkemmin
  - Taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit ja niiden arviointi ohjeistetaan

IRMELI HALINEN

Oppimiskäsitys

- ◆ Oppilas on aktiivinen toimija, joka oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.
- ◆ Vuorovaikutus edistää oppimista – oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa.
- ◆ Oppilaan käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota
- ◆ Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa
- ◆ Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta

IRMEI HALINEN

Opsin perusteet s. 17

Huittisten oppimiskäsityksen kuvaus

Oppimisprosessin tiedostamiseksi on tärkeää, että oppilas tietää miten, miksi ja millä tavalla prosessi etenee ja arviointia toteutetaan. Oppimisen aikaisella arvioinnilla tarkoitetaan [opetuksen ja ohjauksen jatkuvaa seurantaa](#), jonka tarkoituksena on tuoda oppilas tietoiseksi omista älyllisistä prosesseistaan ja edelleen näiden prosessien ohjaamisesta. Opintojen aikaisella arvioinnilla opettajan on mahdollista tukea oppilaita tällaisten ajattelu- ja työskentelytaitojen oppimisessa, erilaisten sisältökokonaisuuksien rakentamisessa ja itsenäisessä tiedonhankinnassa. Oppimisprosessin aikana oppijaa ohjataan tulemaan tietoiseksi omista tiedonkäsittelyn taidoistaan sekä metakognitiivisista ajattelu- ja toimintamalleistaan. [Oppilaan arvoperustan ja oppimiskäsityksen kehittymistä arvioidaan oppimisen aikaisella arvioinnilla.](#)

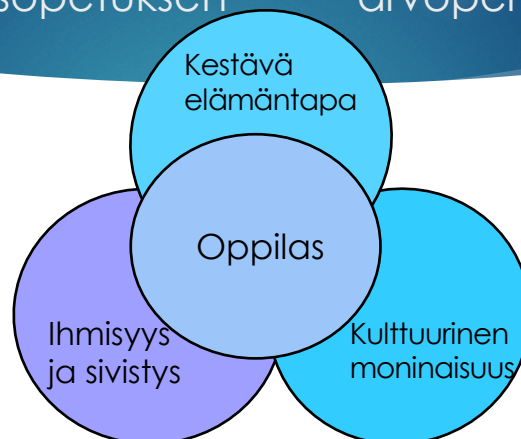
IRMEI HALINEN

Oppimisen tavoitteet

- ◆ Laaja-alainen osaaminen, erityisesti
  - Ajattelu ja oppimaan oppiminen
  - Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
  - Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
- ◆ Jokaisen oppiaineen tavoitteet, jotka edellyttävät mm.
  - ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja
  - yhdessä työskentelyn taitoja
  - itsearvioinnin ja itseohjautuvuuden taitoja

IRMEI HALINEN

Perusopetuksen arvoperusta

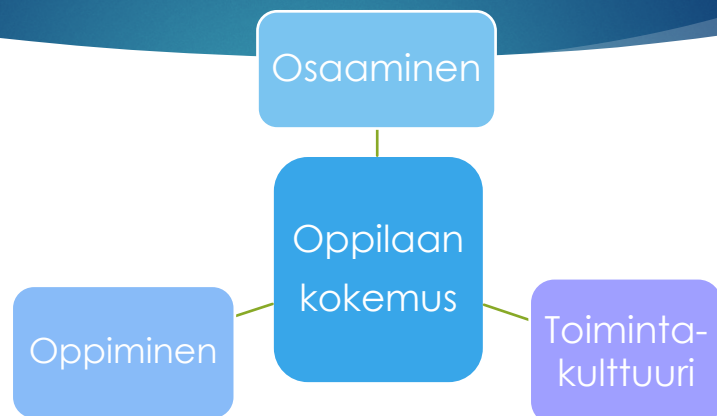
IRMEI HALINEN

Arvoperusta

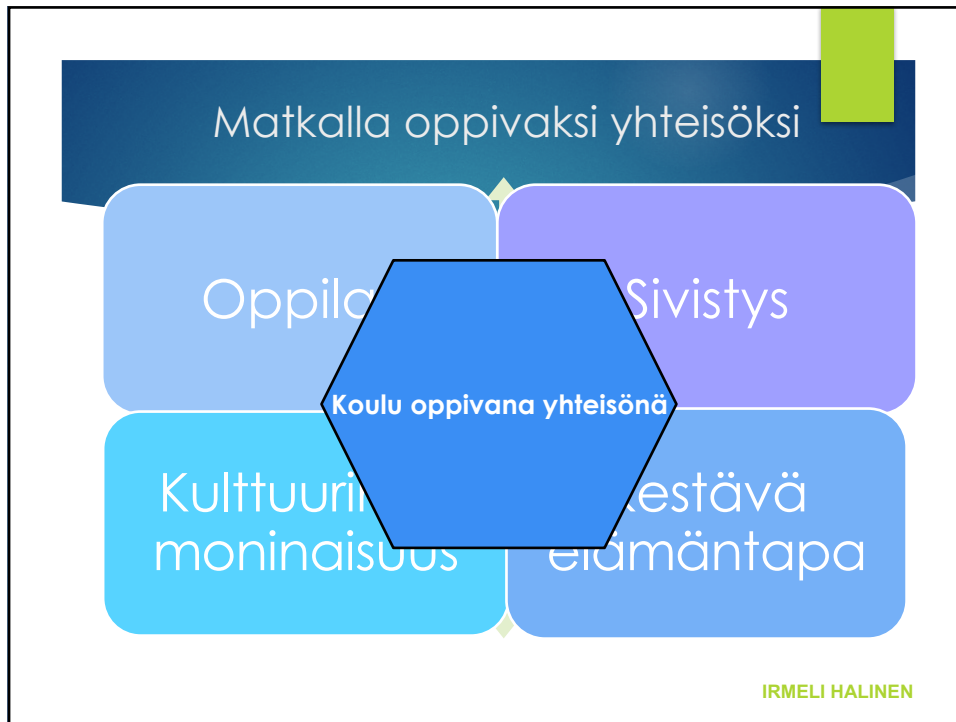
- ◆ Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään.
- ◆ Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella.

IRMELI HALINEN

Arvoperusta: Oppilaan kokemus lähtökohtana

IRMELI HALINEN

Toimintakulttuuri

- ◆ Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä.
- ◆ Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista.
- ◆ Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluksi ja arvostetuksi tulemisesta yhteisön jäsenenä.
- ◆ Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta.

IRMELE HALINEN

Opsin perusteet s. 27

Huittisten koulujen toimintakulttuuri

Huittisten kouluissa keskeinen voimavara on avoin ja toimiva yhteisö. Sen luonne tulee parhaiten esiin kouluyhteisön toimintakulttuurissa. [Koulun toimintakulttuurin pitää tukea työrauhaa , ottaen huomioon oppilaat yksilöinä.](#) Oikeudet, säännöt ja kaikkien henkilökohtainen vastuu niiden toteutumisesta ja noudattamisesta ovat työrauhan kannalta tärkeitä ja huomiota vaativia asioita. Koulujen lukuvuosisuunnitelmaa tehtäessä pohditaan vuosittain koulujen toimintakulttuuria ja sitä, miten toimintaa arvioidaan ja kehitetään [paikalliset painopisteet](#) huomioiden.

IRMELE HALINEN

Tavoitteena on oppimiseen kannustava arviointikulttuuri

- ▶ Arvioinnin antamaa tietoa käytetään parantamaan opetusta ja oppimista, ei oppilaiden vertailuun
- ▶ Rohkaiseva ja yrittämään kannustava ilmapiiri
- ▶ Dialoginen ja vuorovaikutukseen pyrkivä arviointi osana opetusta
- ▶ Oikeudenmukainen ja eettinen, laaja-alainen ja realistinen arviointi, joka perustuu monipuoliseen näyttöön
- ▶ Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja ohjaamaan omaa oppimistaan – itsearviointi- ja vertaisarviointitaitojen opettelu

IRMEI HALINEN

Opsin perusteet s. 47

Paikallisesti päätettävät asiat

- ◆ Arviointikulttuurin kehittämisen mahdolliset painopisteet
- ◆ Opintojen aikaisen arvioinnin toteuttaminen
  - Opintojen aikaisen, formatiivisen arvioinnin ja palautteen antamisen periaatteet, kokonaisuus ja pedagoginen tehtävä oppimisen edistämässä
  - Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi
  - Itsearvioinnin edellytysten tukeminen, itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin periaatteet ja käytännöt
  - Opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt
  - Nivelvaiheisiin liittyvät arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt
  - Valinnaisten aineiden arviointi
  - Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet ja arviointiperusteet
  - Todistukset ja niiden antamiseen liittyvät käytännöt (myös sanallisen ja numeroarvioinnin käyttö)
  - Muut tiedottamisen ja palautteen antamisen muodot ja ajankohdat sekä yhteistyö huoltajien kanssa
- ◆ Päätösarvioinnin toteuttaminen

IRMEI HALINEN

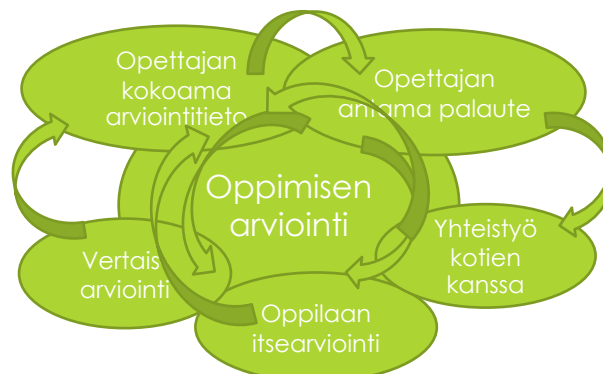
Jakso 3: Arviointi opettajan ja opetustyön näkökulmasta

Äitini sanoi minulle.
'Jos sinusta tulee sotilas,
pääset varmaan kenraaliksi.
Jos sinusta tulee munkki,
niin pääset vielä paaviksi.'
Mutta minusta tulikin maalari
ja minä päädyin Picassoksi"
Pablo Picasso

IRMELI HALINEN

Arviointi opettajan ja opetustyön näkökulmasta

IRMELI HALINEN

Opettaja ja arviointi 1

- ◆ Monipuolinen arviointi ja siihen perustuvan palautteen antaminen ovat opettajan keskeisiä pedagogisia välineitä oppilaan oppimisen ohjaamiseen.
- ◆ Suuri osa arvioinnista on opettajan ja oppilaiden välistä vuorovaikutusta.
- ◆ Opettajat huolehtivat siitä, että oppilaat saavat alusta lähtien oppimista ohjaavaa ja kannustavaa palautetta sekä tietoa edistymisestään ja osaamisestaan.
- ◆ Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suunnittelemaan ja kohdentamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti.

IRMELE HALINEN

Opsin perusteet, s. 47

Opettaja ja arviointi 2

- ◆ Miten opettaja havainnoi ja kerää tietoa – monipuolisesti?
  - Millaisiin näyttöihin opettajan tekemä arvio perustuu – oppimisen eri osa-alueilla ja erilaisissa oppimistilanteissa?
  - Miten opettaja huolehtii siitä, että jokainen oppilas voi arviointitilanteessa osoittaa parasta osaamistaan?
  - Mihin opettaja kohdistaa huomionsa ja dokumentoi havaintonsa?
- ◆ Mihin opettajan tekemät johtopäätökset perustuvat? Mihin ja miten opettaja suhteuttaa oppilaan edistymisen ja osaamisen?
  - Kuinka hyvin opettaja pitää mielessään oppilaan arvioinnin periaatteet ja linjaukset sekä opetuksen tavoitteet?
  - Miten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä ja arvioinnin kohteiden määrittelyä arviointinsa apuvälineinä?
- ◆ Miten opettajat keskustelevat ja sopivat keskenään arvioinnista?

IRMELE HALINEN

Opettaja ja arviointi 3

- ◆ Miten opettaja muuntaa arviointitietonsa oppilaalle ja huoltajalle annettavaksi palautteeksi? Missä muodossa tieto välitetään?
- ◆ Miten opettaja systemaattisesti kehittää oppilaiden edellytyksiä itsearviointiin?
  - Miten opettaja auttaa oppilaitaan ymmärtämään ja muistamaan tavoitteet?
  - Miten opettaja tekee oppilaan edistymistä näkyväksi oppilaalle itselleen?
  - Miten opettaja ohjaa oppilaita havainnoimaan oppimistaan ja huomaamaan siihen vaikuttavia tekijöitä? Sisältyykö oppitunteihin hetkiä, jolloin oppilas voi pohtia tekemistään?
  - Miten oppilaille annetaan mahdollisuus etsiä ja kokeilla erilaisia toimintatapoja tavoitteiden saavuttamiseksi?
- ◆ Miten opettaja luo tilaisuuksia vertaisarviointiin ja ohjaa sitä niin, että oppilaat oppivat antamaan ja saamaan rakentavaa palautetta?

IRMELI HALINEN

Arvioinnin linjauksia Huittisissa

- ◆ **Huittisissa** pidetään tärkeänä **arvioinnin monipuolisuutta**. Opettaja kokoaa tietoa oppilaiden edistymisestä oppimisen eri osa-alueilla ja eri oppimistilanteissa. Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, edistymiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Arviointi toteutetaan monipuolisilla menetelmillä. Huittisissa painotetaan näiden neljän osa-alueen monipuolista havainnointia ja dokumentointia. Oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnin tulee aina perustua tavoitteisiin.

IRMELI HALINEN

Arvioinnin linjauksia Huittisissa

- ◆ **Huittisissa** pääosa arvioinnista on formatiivista. Tällöin arviointi ja siihen perustuva palautteen antaminen toteutetaan osana päivittäistä opetusta ja työskentelyä. Oppilaita ohjataan palautteen avulla tiedostamaan edistymisensä ja jäsentämään oppimisen eri vaiheita. Tätä toteutetaan **esimerkiksi keskustelujen, kokeiden ja testien, itsearviointien, vertaisarviointien ja tiedotteiden avulla**. Opettajan antaman palautteen tulee auttaa oppilaita hahmottamaan ja ymmärtämään, mitä heidän on tarkoitus oppia, mitä he ovat jo oppineet ja miten he voivat edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan.

IRME LI HALINEN

Itsearviointien edellytysten kehittäminen Huittisissa

- ◆ **Huittisissa** opettajat huolehtivat, että tavoitteet ja arviointiperusteet ovat oppilaiden ja huoltajien tiedossa. **Itsearviointitaitoja kehitetään** auttamalla oppilaita tunnistamaan onnistumisiaan ja vahvuuksiaan koulutyössä suhteessa tavoitteisiin. Ylemmillä luokilla tavoitteena on yhä itseohjautuvampi toiminta myös itsearvioinnissa. Rohkaisevalla ja yrittämään kannustavalla ilmapiirillä nähdään olevan tärkeä merkitys oppilaan oppimisprosessissa. **Opettajan tehtävä on luoda tilanteita, joissa annetaan yhdessä keskustellen edistävää ja motivoivaa palautetta**.
- ◆ Alemmillä vuosiluokilla itsearviointitaitoja kehitetään auttamalla oppilaita tunnistamaan vahvuuksiaan ja tulemaan tietoisiksi tavoitteista. Ylemmillä luokilla itsearviointia tulee kehittää itseohjautuvampaan suuntaan.

IRME LI HALINEN

Huittisten arviointilinjauksia

- ◆ **Huittisissa** huolehditaan siitä, että **opetus ja arviointikäytännöt suunnitellaan ja toteutetaan niin, että oppilaalla on riittävästi monipuolisia osaamisen osoittamisen mahdollisuuksia**. Huoltajien ja oppilaan kanssa tulee hyvissä ajoin keskustella ja sopia opetuksen tukemiseksi vaadittavista toimenpiteistä, jos oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossain oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi.
- ◆ Jos oppilas on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja, siirtyy hän seuraavalle vuosiluokalle.
- ◆ Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa on hylätty. Ennen luokalle jättämistä oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta erillisessä kokeessa osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot. Koe järjestetään lukuvuoden päätyttyä ja tämä päivämäärä merkitään opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan.

IRMELE HALINEN

Arvioinnin monipuolisuus

- ◆ Arviointi kattaa oppimisen eri osa-alueet ja oppimistilanteet
  - Oppiaineen tavoitteet kattavat hyvin eri osa-alueet – ne toimivat arvioinnin perustana
  - Oppimistilanteet – itsenäisesti ja yhdessä työskennellen, ohjeiden mukaan toimien ja itse suunnitellen jne.
- ◆ Oppilas voi osoittaa edistymistään ja osaamistaan eri tavoin ja juuri hänelle sopivalla tavalla
  - Eri tavoin: suullisesti, kirjallisesti, itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa tehtäviä tehden jne.
  - Oppilaalle sopivalla tavalla:
    - Varmistetaan tehtävän ymmärtäminen
    - Varataan riittävästi aikaa
    - Otetaan huomioon kielelliset ja/tai oppimisvaikeuksista johtuvat esteet
    - Hyödynnetään apuvälineitä tehtävän luonteen ja oppilaiden tarpeiden mukaan

IRMELE HALINEN

Arvioinnin monipuolisuus

◆ Opettaja käyttää monipuolisia arviointimenetelmiä

- Oppilaan työskentelyn havainnointi ja edistymisen seuraaminen
- Keskustelut oppilaan kanssa oppimisprosessin aikana ja työskentelyn lopussa
- Oppilaan ja huoltajan kanssa käytävät arviointikeskustelut
- Oppilaan portfolioit ja muu itsearviointi
- Oppilaiden vertaisarviointi
- Oppilaan suullinen näyttö tunneilla ja kokeissa
- Oppilaan kirjallinen näyttö tunneilla ja kokeissa
- Kotitehtävien laatu
- Oppilaan työn tulosten ja osaamisen tason arviointi oppimisjakson lopussa

IRMELE HALINEN

Arvioinnin yhteinen suunnittelu

◆ Arviointisuunnitelman tai vuosikellon hyödyllisyys

- Arvioinnin painopisteistä sopiminen ko. lukuvuodelle
- Kirjallisen palautteen antamisen muodot ja ajankohdat (todistukset, tiedotteet, arviointikeskustelut) sekä arviointikeskustelujen painopisteet
- Opettajien keskinäiset arviointikokoukset ja mahdolliset itsearvioinnit
- Arviointi oppilaan näkökulmasta
- Huoltajien kanssa käytävät keskustelut ja tiedottaminen (vanhempainillat, arviointikeskustelut, tiedotteet)

IRMELE HALINEN

Arviointivuoteen sisältyviä asioita Huittisissa

- ◆ **Huittisissa** oppilaille annetaan **välitodistus** syyslukukauden päätteeksi. Välitodistus on 1.-2.- luokilla sanallinen ja käyttäytyminen arvioidaan erillisellä liitteellä. 3.-4.- luokalla välitodistus sisältää sekä sanallista että numeerista arviointia. Taito- ja taideaineet arvioidaan sanallisesti. 5.-9.- luokilla arviointi on numeroarviointia, jota voidaan täydentää sanallisesti.
- ◆ Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan arviointi tapahtuu sanallisesti, jos hänellä on yksilöllistettyjä oppiaineita.

IRMELE HALINEN

Arviointivuoteen sisältyviä asioita Huittisissa

- ◆ **Huittisissa** 1.-2.- luokilla oppilaille annetaan lukuvuoden päätteeksi **sanallinen arvio** opintojen edistymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta. Käyttäytyminen arvioidaan erillisellä liitteellä. 3.-4. luokilla oppilaiden lukuvuositodistus sisältää sekä sanallista että numeerista arviointia. Taito- ja taideaineet arvioidaan sanallisesti. 5.-9.- luokilla arviointi on numeroarviointia, jota voidaan täydentää sanallisesti. Yksilöllistetyt oppimäärät arvioidaan joko sanallisesti tai numeerisesti riippuen siitä, millä luokka-asteella oppilas opiskelee. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan arviointi tapahtuu sanallisesti, jos hänellä on yksilöllistettyjä oppiaineita.
- ◆ 2. ja 6. luokan kevätlukukaudella järjestetään **arviointikeskustelu**, jossa ovat mukana oppilas, huoltaja ja opettaja. Ennen arviointikeskustelua oppilaat arvioivat itseään käyttäytymisen ja työskentelyn arviointikaavaketta käyttäen. Arviointikeskustelussa käydään läpi oppilaan itsearviointi ja mietitään yhdessä, miten oppilaan käyttäytyminen ja työskentelytaidot ovat kehittyneet.

IRMELE HALINEN

KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINTI

- ◆ **Huittisissa** käyttäytymisen arvioinnissa erityisen tärkeä on huolehtia, että arviointi ei kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin eikä muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.
- ◆ Käyttäytymisen arvioinnin kriteerit ovat suuntaa antavia. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan opettajan arvioinnin apuvälineitä. Tason ylittyminen joidenkin kriteereiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden kriteerien osalta.
- ◆ Päätö- ja erotodistukseen käyttäytymisen arvioita ei merkitä.

IRMELI HALINEN

Pieni itsearviointitehtävä

- ▶ Opettajan tehtävänä on opettaa, ohjata ja tukea oppilasta sekä antaa palautetta niin, että tämä
  - ▶ voi hahmottaa yhteyden toimintansa ja saavutustensa välillä
  - ▶ saa sopivia haasteita ja voi luottaa siihen, että selviytyy tehtävistään ja saa onnistumisen kokemuksia
  - ▶ voi arvostaa opiskeltavaa asiaa ja ymmärtää, miksi sitä opiskellaan
  - ▶ tietää, mikä on työskentelyn tavoite ja rakenne, mitä tavoitteen saavuttaminen merkitsee (onnistumisen kriteerit)
  - ▶ voi tuntea ympäristön tukevan oppimistaan ja saa palautetta työstään
  - ▶ voi tuntea myönteisiä tunteita (iloa, innostumista, uteliaisuutta...)

IRMELI HALINEN